

UNIVERSITEIT TWENTE

Vooronderzoek naar draagvlak voor de rookvrije campus

Tara Ditzel
Marloes Postel
Marcel Pieterse

1 november 2019

Inhoudsopgave

Introductie	2
Aanpak.....	2
Resultaten deelonderzoek A - draagvlakonderzoek	3
Rookgedrag.....	3
Attitude tegenover rookvrije campus	3
Impact van rookvrije campus op rookgedrag.....	3
Compliance met rookverbod.....	4
Reacties omgeving.....	4
Handhaving door de universiteit.....	4
Resultaten deelonderzoek B - nulmeting cohort onderzoek	5
Actueel Rookgedrag (n=94).....	5
Conclusies actueel rookgedrag.....	6
Compliance nieuwe campus rookverbod (n=94)	6
Conclusie compliance.....	7
Steun voor de rookvrije campus (n=353)	7
Conclusies en Discussie	7
Hoofdpunten en aanbevelingen.....	9
Bijlage 1. Suggesties implementatie nieuwe rookbeleid	10

Introductie

In voorbereiding op de invoering van het nieuwe campus rookbeleid, het algehele campus rookverbod per 30 maart 2020, zijn recent twee studies gedaan onder studenten en medewerkers. Allereerst is in juni een draagvlakonderzoek gedaan middels 'straatinterviews' met rokers op de campus. Tevens is hen gevraagd naar hun bezwaren, meningen en suggesties. Ook is geïnterviewd of men behoefte heeft aan stopondersteuning en zo ja, in welke vorm.

Daarnaast is in juli een online survey afgenomen onder alle UT personeel, met als hoofddoel de impact van het rookverbod op UT medewerkers, en het rokende personeel in het bijzonder, de komende 1,5 jaar te kunnen volgen. Deze eerste survey geldt als een nulmeting voor het cohort onderzoek, en zal nog 3 keer elke 6 maanden worden herhaald. De resultaten van deze nulmeting worden ook in dit verslag gerapporteerd, omdat de uitkomsten hiervan het draagvlakonderzoek deels aanvullen en ondersteunen. Voor het cohort onderzoek is een mailing met link naar de online survey verstuurd onder alle @utwente mailadressen van personeel. Studenten werden uitgenodigd via nieuwsberichten. Onder beide doelgroepen konden zowel rokers, ex-rokers als niet-rokers deelnemen. Ook in deze survey is gepeild wat het draagvlak is voor een rookvrije campus, of er vraag is naar stopondersteuning en zo ja, in welke vorm. Bovendien is gelegenheid geboden om ideeën en suggesties te geven voor de implementatie van het nieuwe rookbeleid.

Aanpak

A. Draagvlakonderzoek

Doelgroep: Op de campus rokende studenten (N=81), personeel (N=55) en UT-bezoekers (N=11).

Methode: korte voor gestructureerde face-to-face straatinterviews, afgenomen buiten op de campus.

Instrument: het interview is samengesteld op basis van eerder gebruikte vergelijkbare onderzoeken op dit thema, en vervolgens gepre-test met enkele vrijwilligers. Het aangepaste interview (Bijlage 1) bevatte open vragen over thema's als rookgedrag, stoppogingen, attitude t.a.v. een rookvrije campus, verwachtingen m.b.t. naleving van het rookverbod¹.

Procedure: getrainde 3^e en 4^e jaars studenten is in teams van tweetallen in een periode van twee weken in juni langs bekende rookplekken op de campus in gesprek gegaan met mensen die op dat moment zichtbaar aan het roken waren. Ondersteund door interviewsoftware (Qualtrics) werden de interviews afgenomen en de antwoorden direct digitaal verzameld.

Beide deelonderzoeken zijn vooraf goedgekeurd door de Ethische Commissie van de Faculteit BMS (190804). Anonimiteit, vertrouwelijkheid en veilige verwerking en opslag van gegevens zijn hiermee gewaarborgd conform AVG en relevante ethische richtlijnen.

B. Cohort onderzoek

Doelgroep: alle UT personeel en studenten. In totaal hebben 353 mensen de online survey ingevuld, waarvan 171 medewerkers en 182 studenten. Het percentage rokers was 10.5% onder medewerkers (n=18/171) en 21.4% van de studenten (n=39/182).

---

¹ Beide instrumenten voor dit onderzoek zijn op aanvraag bij de auteurs beschikbaar

Methode: kwantitatieve survey, afgenomen via online surveysoftware (Qualtrics).

Instrument: de survey is samengesteld op basis van eerder gebruikte vergelijkbare onderzoeken op dit thema, en vervolgens ge-pretest met enkele vrijwilligers. Het aangepaste instrument (Bijlage 2) bevatte vragen over thema's als rookgedrag, stopintenties, verwachtingen m.b.t. naleving van het rookverbod, mening over de rookvrije campus en suggesties voor implementatie.

Procedure: De uitnodiging voor deze online survey is 11 juli verstuurd en studenten en medewerkers hadden tot 31 juli de tijd om te reageren.

Resultaten deelonderzoek A - draagvlakonderzoek

Rookgedrag

Ruim 80% van de deelnemende studenten en medewerkers rookt dagelijks op de campus. Zij roken gemiddeld minstens 3 keer per dag, maar de meeste respondenten geven aan vaker te roken. Van de studenten rookt ruim 60%, en van de medewerkers ruim 50%, meer dan 5 keer per dag op de campus.

Studenten roken overal op de campus, afhankelijk van waar ze colleges hebben. Ook wordt door studenten het roken binnen de woongebieden genoemd. Medewerkers roken vooral bij het gebouw waar ze werken en daarnaast worden het hotel en de meander rookzone genoemd als plek waar ze roken.

Van de rokende studenten houdt zo'n 70% rekening met het huidige beleid van de groene strepen, 10% doet dat niet en 20% soms. Van de rokende medewerkers houdt 93% er wel aan, 5% niet en 2% soms.

Attitude tegenover rookvrije campus

Een rookvrije campus wordt door 42% van de ondervraagde rokers afgekeurd. Bij medewerkers ligt dit percentage tegenstanders hoger (50%) dan bij studenten (37%). Daarentegen ondersteunt 21% het plan van de rookvrije campus volmondig en 26% ondersteunt het met de kanttekening dat het wel wat erg rigoureuus is, en 11% van de ondervraagden staat er neutraal in.

Medewerkers en studenten benoemen veelal dezelfde plus- en minpunten aan het nieuwe beleid. Pluspunt is met name dat het (de gezondheid van) niet-rokers beschermt. Daarnaast werd er veel genoemd dat het leidt tot minder afval op straat, het rokers kan helpen met het stoppen en het een goed voorbeeld is voor de jongere generaties. Als minpunten werd met name genoemd dat er op deze manier geen plek meer is om te roken en dat het voelt als betutteling: rokers willen zelf kunnen kiezen of ze wel of niet roken. Daarnaast wordt er genoemd dat het hypocriet voelt dat andere ongezonde gedragingen, zoals alcohol drinken, niet worden aangepakt. Door medewerkers werd daarnaast nog genoemd dat ze het huidige beleid met de groene strepen eigenlijk wel prima, en tevens de grens, vinden.

Impact van rookvrije campus op rookgedrag

Ongeveer de helft van de ondervraagde studenten en medewerkers verwacht op dezelfde manier te blijven roken, waarbij studenten aangeven dat ze daardoor soms te laat zullen komen bij colleges en medewerkers dat ze daardoor langer van hun werkplek zullen zijn. 45% van de studenten en 35% van

de medewerkers verwacht daarentegen minder te zullen gaan roken (op de campus) of te gaan stoppen (6% van de studenten en 12% van de medewerkers) en zo'n 10% weet het nog niet.

Studenten staan meer open voor informatie over stopondersteuning dan medewerkers. Van de medewerkers die willen gaan stoppen, minderen of er nog niet uit zijn, was meer dan 50% niet geïnteresseerd in stopondersteuning vanuit de UT, 20% van deze medewerkers zou dit wel willen en 30% wil het misschien ontvangen. Medewerkers die geïnteresseerd zijn in stopondersteuning vinden met name individuele begeleiding interessant. Minder vaak werden digitale apps en groepstherapie genoemd. Van de studenten wil 20% graag en 45% misschien informatie ontvangen over stopondersteuning. Studenten hebben behoefte aan informatie over digitale apps, financiële ondersteuning en Stoptober. 35% van de studenten heeft geen behoefte aan informatie over stopondersteuning.

Compliance met rookverbod

Ruim 40% van de studenten en 50% van de medewerkers verwacht zich straks te gaan houden aan het rookverbod. Reden hiervoor is bij beide groepen de wil om zich te houden aan regels, maar ook het laatste zetje dat nodig is om te stoppen met roken (op de UT). Studenten noemen daarnaast ook nog dat het niet-rokers beschermt en dat de campus schoner wordt.

Hier tegenover staat dat 30% van de studenten en 20% van de medewerkers aangeeft zich niet te zullen houden aan het nieuwe rookverbod. Veelgenoemde redenen van beide zijn dat het de eigen keus is of dat het niet mogelijk is zich er 100% aan te houden. Studenten benoemen daarnaast frustraties, zoals gevoel 'veroordeeld' te worden voor roken, het feit dat alcohol en andere ongezonde zaken wel mogen en dat mensen vergeten dat het een verslaving is. Dit laatste punt wordt door medewerkers ook benoemd.

Een kwart van de studenten en 17% van de medewerkers verwacht straks op dezelfde plek te gaan roken en 25-30% is nog niet helemaal zeker waar ze straks gaan roken. Medewerkers en studenten noemen allebei dat ze straks in hun auto willen gaan roken. Studenten noemen daarnaast dat ze op geheime plekken op het campusterrein willen gaan roken of naar het woongebied zullen gaan. De overige ondervraagden gaan straks hoogstwaarschijnlijk een plekje buiten de campus zoeken om te roken.

Reacties omgeving

Bijna 25% van de studenten en ruim 30% van de medewerkers verwacht kritiek te krijgen vanuit de sociale omgeving (medestudenten, medewerkers, collega's en leidinggevenden) als zij zich niet aan het rookverbod zullen houden. Opvallend is dat zo'n 15% van de studenten verwacht steun te krijgen vanuit de sociale omgeving, terwijl maar 5% van de medewerkers dit verwacht. Zowel medewerkers als studenten geven aan deze reacties begrijpelijk te vinden, ook al zijn ze er zelf niet persé blij mee.

Handhaving door de universiteit

Zo'n 30-40% van de rokende studenten en medewerkers verwacht dat de UT het rookverbod gaat handhaven tegenover ongeveer 30% die verwacht dat de UT dit niet gaat doen. Het positief stimuleren van het houden aan het rookverbod werd het vaakst genoemd als handhavingsmethode. Ook wordt door studenten genoemd dat je waarschuwingen kan uitdelen als mensen zich er niet aan houden.

Als extra opties om mensen te stimuleren zich aan het rookverbod te houden werden genoemd: het aanbieden van stopondersteuning, het langer maken van pauzes, het toestaan van de e-sigaret en het toestaan van een gedoogplek op de campus om te roken. Tot slot werd er aangegeven dat sigaretten niet meer verkocht zouden moeten worden op de campus als je het rookverbod wil invoeren.

Resultaten deelonderzoek B - nulmeting cohort onderzoek

Door middel van een tweetalige online survey, waarvoor alle UT medewerkers en studenten een uitnodiging hebben ontvangen, is het draagvlak bepaald voor het nieuwe rookbeleid onder een zo breed mogelijke steekproef van medewerkers en studenten aan de UT. *Hiervoor zijn dus zowel rokers (N=94), als niet-rokers (N=296, incl ex-rokers) uitgenodigd.* Ook werd de respondenten gevraagd om suggesties te geven voor het implementeren van het nieuwe rookbeleid. Deze suggesties zijn weergegeven in bijlage 3 van dit verslag.

In onderstaande tabel 1 een overzicht van de deelnemers, verdeeld naar rookstatus.

Tabel 1

Verdeling rokers, ex-rokers, en niet-rokers onder UT medewerkers (N=171) en studenten (N=182)

Rookstatus	Medewerkers		Studenten		Totaal	
	N	%	N	%	N	%
Roker	18	10,5	39	21,4	57	16,2
Ex-roker	32	18,7	5	2,7	37	10,5
Niet-roker	121	70,8	138	75,8	259	73,4

Bijna driekwart van de deelnemers is niet-roker, 10,5% is ex-roker en 16,2% is roker. Van de ex-rokers is 30% bij de medewerkers en alle 5 studenten nog vrij recent (tussen de 1-5 jaar geleden) gestopt. De overige 70% van ex-rokers onder de medewerkers is al langer dan 5 jaar gestopt. Dit gegeven is relevant in verband met de beschermende werking die kan uitgaan van een rookvrije campus bij het volhouden van stopopgingen en voorkomen van terugval op langere termijn.

Actueel Rookgedrag (n=94)

Rookmiddelen en frequentie

Van de deelnemende rokende medewerkers rookt meer dan de helft sigaretten, gevolgd door e-sigaretten en shag. Een klein percentage van deze medewerkers rookt joints, sigaren of cigarillo's en/of pijp. De rokende medewerkers roken gemiddeld 10 sigaretten per dag, waarvan 5 op de campus. Van de deelnemende studenten rookt de grootste groep sigaretten, gevolgd door af en toe joints en shag. Rokende studenten roken gemiddeld 7 sigaretten op een dag, waarvan dagelijks circa 3 op de campus.

Rooklocaties

De meest genoemde rooklocatie is het terrein rond de bibliotheek (Vrijhof en Promenade langs de supermarkt), vooral door studenten. Medewerkers roken het meest rond de onderwijsgebouwen, vooral op het O&O-plein, direct gevolgd door de Horst en Cubicus, en in mindere mate de Spiegel. Ook op de paden en wegen wordt regelmatig gerookt. Studenten roken ook bij de sportvelden, dit in tegenstelling tot medewerkers.

Compliance huidige rookverbodsgebied

Naar eigen zeggen houdt 56% van de 52 rokers zich altijd aan het huidige rookbeleid met de groene strepen, en nog eens 31% meestal. Studenten rapporteren hier iets hogere percentages.

Stoppogingen

Gevraagd naar stoppogingen in het afgelopen half jaar, geeft een opmerkelijke 46,3% van alle rokers aan dit te hebben gedaan, waarvan 2 deelnemers dat nu nog volhouden (maar zich blijkbaar toch als roker hebben aangevinkt). Medewerkers rapporteren iets meer stoppogingen dan studenten. Het voornemen om het komende half jaar een stoppoging te doen is aanwezig bij 30,8% van alle deelnemers (maar dit duidelijk vaker bij de rokende studenten). Bovendien is nog eens 32,7% dit misschien van plan.

Conclusies actueel rookgedrag

Van de steekproef die deelnam aan deze survey rapporteert in totaal 16,2%² te roken, met een duidelijk hoger percentage onder studenten. Daarnaast rekent zo'n 10% zich tot ex-rokers, waarvan een flink deel nog vrij recent. In het algemeen lijkt er een behoorlijk brede motivatie om te stoppen, zowel blijkend uit recente stoppogingen als de intentie tot stoppen in het komende half jaar. Door de rokers wordt ongeveer 3 tot 5 keer per dag op de campus gerookt, vooral geconcentreerd op een viertal plaatsen op de campus, maar ook langs de wegen en paden. De meest populaire rookplaatsen zijn duidelijk verschillend voor studenten en medewerkers.

Studenten houden hierbij vaker rekening met het huidige rookbeleid van de groene strepen dan medewerkers. Het percentage dat zich er niet aan houdt of meestal niet, ligt bij studenten ook aanzienlijk lager dan bij medewerkers.

Compliance nieuwe campus rookverbod (n=94)

Van alle rokende deelnemers is een derde deel (33,3%) van plan zich te houden aan het nieuwe rookverbod op de campus, waarvan de helft dit altijd wil doen en de helft meestal. Ongeveer 40% geeft aan zich hier slechts soms aan te gaan houden, en de overige 30% zeker niet. Dit beeld is vergelijkbaar voor studenten en medewerkers.

De meeste medewerkers geven aan nog niet te weten waar ze dan zullen gaan roken na de invoering van het rookverbod. Vaak wordt als locatie genoemd achter de Horst of aan de boskant. Geen van de medewerkers geeft aan bij de hoofdingang te zullen gaan roken. Van de studenten verwacht 15% in het woongebied te zullen roken, en 25% buiten de campus op uiteenlopende plekken. Onder beide

---

² Dit percentage is 15,3% volgens een doorgaans gebruikte maat voor prevalentie van roken ("heeft u de laatste 7 dagen gerookt?"). In de vervolg-surveys van dit cohort onderzoek zal met deze maat bepaald worden welke verandering in rookgedrag heeft plaatsgevonden.

groepen geeft zo'n 20% aan op de huidige locaties te zullen blijven roken, dus binnen het rookvrije gebied.

Incidenteel werd genoemd als toekomstige rookplek in de eigen auto, overstappen op de e-sigaret (blijkbaar veronderstellend dat dit buiten het rookverbod valt), of te willen gaan fietsen naar een rookplek.

Conclusie compliance

Onverdeelde acceptatie van het nieuwe rookverbod lijkt te gelden voor 15% van de rokers, en nog eens 15% gedeeltelijk. De overige 70% is deels ambivalent en deels afwijzend. Van zowel de rokende studenten als medewerkers hebben de meesten nog niet nagedacht over de vraag waar ze straks zullen gaan roken. Zo'n 20% geeft aan hun rookplek niet te gaan veranderen. Onder studenten kan verwacht worden dat er een verplaatsing naar de woongebieden zal optreden.

Steun voor de rookvrije campus (n=353)

Aan zowel rokende als niet-rokende deelnemers is een aantal stellingen voorgelegd om hun houding ten aanzien van een rookvrije campus te peilen. In het algemeen wordt het invoeren van een campus rookverbod vrij breed gedragen. Zo'n 70% vindt dat het huidige rookverbod nog wel een stap verder mag gaan. Dat roken op de campus voor overlast zorgt, en dat een rookverbod zal bijdragen aan meer gezondheid, minder stank, minder afval en een voorbeeldfunctie voor de jeugd, wordt door een ruime meerderheid beaamd.

Wanneer we inzoomen op de verschillen tussen rokers, ex-rokers en niet-rokers, komt het volgende beeld naar voren. De duidelijkste contrasten zijn te zien op de nadelen van een rookverbod voor rokers. Zoals verwacht, zijn rokers duidelijk van mening dat dit betuttelend is en zelfs discriminerend, hun vrijheid beperkt, en vervelend. Alleen voor dit laatste is begrip bij de niet-rokers (en ex-rokers). Op de meeste stellingen nemen de ex-rokers een middenpositie in, met enerzijds wat meer begrip voor de rokers, maar tevens overwegend steun voor de positieve effecten van een verbod. Interessant is verder dat de meningen binnen alle drie de groepen nogal verdeeld zijn over de stelling dat een rookvrije campus rokers zal stimuleren te stoppen en stoppers zal helpen bij hun poging. Ook is gevraagd of men wel eens anderen aanspreekt op het overtreden van het huidige rookverbod. Van de 111 deelnemers die hierop antwoord gaven, geeft circa 16% aan dit wel eens te doen³, waarvan een deel altijd of vaak, en 70% doet dit nooit. Toch verwacht circa 30% van de niet-rokers dat ze na de invoering van het nieuwe rookbeleid dit soms wel zullen doen.

Conclusies en Discussie

Het draagvlakonderzoek door middel van straatinterviews geeft een goede indruk van het gedrag, de verwachtingen en behoeften van *rokende* medewerkers en studenten met betrekking tot de invoering van de rookvrije campus. De survey, die tevens als nulmeting dient voor een longitudinale studie over het verloop van de invoering van de rookvrije campus, geeft een beeld van het huidige rookgedrag op de campus onder medewerkers en studenten, de steun voor en weerstanden tegen de naderende rookvrije campus van *zowel rokers als niet-rokers*, en hoe rokers na de invoering een rookplek zullen zoeken.

---

³ Dit is 5% van alle 353 deelnemers.

Gebleken is dat momenteel circa 16% rookt, en een grote meerderheid daarvan rookt dagelijks (meerdere malen) ergens op de campus. Het percentage medewerkers – 10,5% - dat rookt ligt iets lager dan het huidige landelijke cijfer voor hoogopgeleide mannen (circa 18%) en vrouwen (ca. 12%) onder 25-65 jarigen. Voor studenten geldt een percentage rokers – 21,4% - vergelijkbaar met het landelijke beeld.

Interessante uitkomst is dat vrij veel rokers nog recent een stoppoging hebben gedaan, en van plan zijn binnen afzienbare tijd een stoppoging te wagen. Naar schatting betreft dit circa 60% van alle huidige rokers. Dit betekent dat tegenover het risico van betutteling en de weerstand die daarvan het gevolg zal zijn, de rookvrije campus ook een steuntje in de rug zal geven voor deze groep rokers met een stopwens.

Het nieuw in te voeren rookverbod zal een grote deel van de rokende studenten en medewerkers 'raken', omdat velen dagelijks meerdere keren per dag op de campus roken. Er lijkt onder de rokers die zijn geïnterviewd grofweg een 50-50% verdeling te zijn tussen hen die min of meer welwillend of acceptierend staan tegenover het nieuwe campusrookverbod, en rokers die min of meer uitgesproken negatief gestemd zijn. Er lijkt bij medewerkers wat meer weerstand te bestaan tegen de rookvrije campus dan bij studenten. De weerstand zit 'm vooral in de betutteling: het feit dat de rokers niet langer zelf kunnen beslissen of ze wel of niet willen roken op de campus. Daarentegen ondersteunt de andere helft van de groep rokers de plannen voor een rookvrije campus dus wel. Bij de interpretatie van deze bevindingen is het goed om te beseffen dat dit voornamelijk de mening betreft van rokers die op de campus roken. Het ligt voor de hand dat rokers die niet tijdens werk of college uren roken, veel minder door het rookverbod geraakt zullen worden en er dus minder weerstand tegen zullen hebben. Hoe groot deze groep is, is op dit moment niet bekend.

Het gebied waar rokers nu het meest frequent roken is geconcentreerd rond de promenade bij de Vrijhof en Bastille (studenten) en de gebouwen rond het O&O plein en de Horst (medewerkers). Na invoering zal zich dit deels verplaatsen naar de woongebieden en sportvelden, en de wegen, maar voor veel rokers is dit nog onbekend. Omdat medewerkers tot op heden meestal dicht bij hun werkplek roken, zal het nieuwe beleid voor hen als consequentie hebben dat ze langer weg zijn van hun werkplek als ze gaan roken. Voor studenten geldt hetzelfde als zij in de pauze van de colleges willen roken. De vraag is of zij op tijd terug kunnen zijn.

De naleving van het huidige rookverbod is volgens de rokers zelf vrij hoog. Het nieuwe rookverbod zal echter zeker op weerstand stuiten onder rokers. Rond een derde van de rokers is niet van plan zich aan het verbod te houden, of alleen af en toe. En onder de overige 70% is grofweg de helft van plan zich slechts deels aan het verbod te houden. Tegelijkertijd zien we ook dat vrij veel rokers een ambivalente positie innemen, vermoedelijk vanwege hiervoor genoemde stopwens bij velen van hen. Tezamen met de brede steun voor een rookvrije campus onder niet- en ex-rokers, die samen een duidelijke meerderheid vormen onder de gehele populatie van studenten en medewerkers, biedt dit een duidelijk draagvlak voor invoering van het rookverbod.

Een flink deel van de rokers verwacht dat de UT zal gaan controleren op naleving van het rookverbod. Dit lijkt ruimte te bieden voor een actief handhavingsbeleid, waarbij zowel medewerkers als studenten de voorkeur geven aan het positief stimuleren van niet roken. Uit het survey onderzoek komen ook enkele concrete ideeën hiervoor naar voren van deelnemers. Rokers verwachten afkeurende reacties vanuit medestudenten en collega's bij het overtreden van het rookverbod. Uit de survey (onder niet-rokers) komt naar voren dat circa 30% voornemens is – soms – overtreders aan te spreken. De vraag zal zijn of dit overeenkomt met de verwachtingen van rokers. Hier ligt mogelijk een aangrijpingspunt voor de introductie campagne van de rookvrije campus: het bevorderen van

positieve, motiverende steun aan rokers, zowel om zich aan het rookverbod te houden, als om de keuze te maken te stoppen met roken. Dit is een aspect dat we zullen monitoren in de cohort studie.

Studenten staan meer open voor informatie over stopondersteuning dan medewerkers, waarschijnlijk omdat veel studenten 'relatief kort' roken in vergelijking met medewerkers. Een aanbod van vooral individuele stopcoaching (voor medewerkers) en een digitale stopapp (studenten) lijkt het meest bij de behoefte aan te sluiten.

Zowel het draagvlak onderzoek als de survey kent een aantal beperkingen. Zoals reeds benoemd waren rokers die niet op de campus roken niet vertegenwoordigd in het draagvlak onderzoek. We kunnen echter aannemen dat deze groep een positie inneemt die wat meer vergelijkbaar is met de niet-rokers, aangezien het nieuwe rookverbod voor hen geen directe consequenties heeft. In de survey is onduidelijk in hoeverre de 353 deelnemers een representatief beeld geven van alle campus gebruikers, zij vertegenwoordigen 3,8% van alle aangeschreven email adressen. De 182 studenten vertegenwoordigen 1,7% van het totaal aan 11.000 ingeschreven studenten. Door de bescheiden deelname is ook het aantal in dit cohort vertegenwoordigde rokers kleiner dan voorzien. Dit zal een betrouwbare schatting van het effect van de invoering van de rookvrije campus op het percentage rokende medewerkers en studenten bemoeilijken. Echter, om de steun voor (of weerstand tegen) het nieuwe rookbeleid de komende tijd te volgen, biedt dit cohort een voldoende basis. Verder merken we op dat de meningen en belangen van omwonenden rondom de campus zowel in het draagvlak onderzoek als in deze survey niet zijn vertegenwoordigd.

Hoofdpunten en aanbevelingen

- Er is ruim voldoende draagvlak voor invoering rookvrije campus.
- Er is tevens draagvlak voor een actief handhavingsbeleid, waarbij zowel medewerkers als studenten de voorkeur geven aan het positief stimuleren van niet roken.
- Rokers maken zich zorgen om afkeurende reacties van niet-rokers bij overtreding van het rookverbod.
- Onder rokers bestaat zeker weerstand, maar een belangrijke groep is ook al voornemens te stoppen. Voor hen kan het rookverbod een extra motivatie en steun vormen. Dit biedt een aangrijpingspunt voor het krijgen van meer acceptatie bij de rokers.
- Een aanbod van vooral individuele stopcoaching (voor medewerkers) en een digitale stopapp (studenten) lijkt het meest bij de behoefte aan te sluiten.
- Rokers voorzien dat de rookvrije campus voor tijdnood zal zorgen tijdens het werk en de pauzes tussen lessen.
- De nieuwe rooklocaties is voor velen nog een vraagteken, dus actief beleid voeren om rokers naar geschikte plekken te leiden, lijkt verstandig.
- Er zal zeker een verschuiving optreden naar plekken op de campus die wat meer buiten het zicht liggen, of zelfs op de parkeerplaatsen (in auto's).
- De positie van e-sigaretten in het nieuwe rookverbod is nog niet helder voor rokers. Duidelijke communicatie is daarom zinvol.
- Met behulp van de vervolgmetingen van het cohortonderzoek zal het proces van invoering van een rookvrije campus worden gemonitord.
- Vervolgonderzoek, in de vorm van een observationele veldstudie, zal inzicht moeten geven in de omvang en geografie van het rookgedrag na invoering van de rookvrije campus.

Bijlage 1. Suggesties implementatie nieuwe rookbeleid

Er werden verschillende suggesties gegeven voor de campagne voor een rookvrije campus, en voor de handhaving van het rookverbod. Hieronder een aantal voorbeelden (de gehele lijst is op te vragen bij de onderzoekers):

Suggesties voor handhaving van het rookverbod door de universiteit

Ludieke acties gericht op bewustwording
<ul style="list-style-type: none">
• Laat mensen die zich er niet aanhouden aangesproken worden door bijv. een cabaret duo of acteurs die dit op een leuke manier doen
• Houd een teller bij van het aantal dagen dat er niet is gerookt. Als er een x aantal mensen wel roken op een dag, zet dan de teller weer op 0 en begin opnieuw
• Biedt gezonde alternatieven zoals fruit en beweging
• Reken de gevolgen uit, bijv. aan vervuiling, bij het doorgaan van roken op de campus
Voorlichting
<ul style="list-style-type: none">
• Wijs mensen op het beleid en deel folders uit bij overtreding
• Benadruk de promotie van de nieuwe rookvrije generatie die mogelijk wordt door dit beleid
Faciliteren roken buiten campus
<ul style="list-style-type: none">
• Zet wandelroutes uit naar plekken waar ze wel mogen roken (buiten de campus)
• Taxi service voor buiten de campus
• Zorg er voor dat er wel mogelijkheden blijven om naar buiten te gaan tijdens de pauzes als 'uitwaai'-moment
• Zorg voor meer tijd tussen colleges door
Overig
<ul style="list-style-type: none">
• Het is merkwaardig dat de Coop sigaretten blijft verkopen als de campus rookvrij wordt.
• Het is wel bijzonder dat alcohol en junkfood nog steeds toegestaan is.
• Maak toch een paar rookplekken op de campus

Suggesties voor de campagne

Slogans
<ul style="list-style-type: none">
• #doesleuk, uit die peuk!
• If Lucky Luke can quit, so can you...
• De UT rookvrij, niet alleen voor uzelf, maar ook voor mij! (<i>hierbij afbeeldingen van jongere generaties</i>)
• Roken? Liever niet. Rook je wel, dan niet in het verboden gebied!
Prijsvragen
<ul style="list-style-type: none">
• Laat mensen raden hoeveel kilo sigaretten-, shag- en/of sigaarpeuken het in een maand scheelt op de campus. Laat dit gewicht in groen terug planten en zet de naam van de winnaar er bij
Omgevingsinrichting

- Routepaaltjes naar de dichtstbijzijnde rookplek
- Maak gebruik van bordjes
- Plaats stickers/vlaggen bij de ingang als er tijdens de controle blijkt dat er niet gerookt is daar. Dit zorgt ook voor een goed visitekaartje voor buitenstaanders
- Vervang bekende reclame voor sigaretten door anti-rook reclames

Rokers motiveren tot en ondersteunen bij stoppen

- Zet collega's die besluiten te stoppen in het zonnetje, bijv. in UToday
- Laat elke maand een 'stopper van de maand' in UToday vertellen over zijn stopverhaal
- Zorg voor een maatje bij het stoppen (misschien kun je mensen aan elkaar koppelen zodat ze elkaar kunnen steunen tijdens het proces)
- Deel stressballen uit
- Voordelen benoemen van het niet-roken of niet roken op de campus of waar je bijv. het geld nu aan uit kan geven